Gazeta Krakowska.

Wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w Drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

№ 144.

Kwartalnie kosztuje złt. 4 Konw. Mon. miesięcznie złotych sześć.

SRODA 28 Czerwca 1848 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.			Stop. ciepła po Reau.	Psychometr			Wiatr		Stan Atmosfery	Zjawiska nadzwyczajne [illegible]
	6	27	3.	74	+14.	3	6	04	Pł. Zachodni	słaby	Pogoda z Chmurami	w nocy Deszcz
26	2		3.	91	+18.	1	7	26	ZPł. Zachodni	,,	,,	,,
	10		3	45	+13.	1	5	49	Zachodni	,,	,,	

Ogłaszając Prenumeratę na następny Kwartał, Redakcya Gazety Krakowskiej uprasza Szanownych Abonentów o wczesne zapisywanie się; po 6 *Lipca* bowiem zgłaszający się mogliby niekompletne otrzymać exemplarze, gdyż taka tylko liczba odbijać się będzie, jaka się po dzień ten potrzebną być okaże. Prenumerować można we wszystkich Urzędach i na Stacyach pocztowych.— Co do Gazety, ta dla ważnych wypadków tegoczesnych, odtąd li politycznym wiadomościom przeznaczoną będzie; obwieszczenia zaś rządowe i doniesienia prywatne o ile nie są naglącemi, dwa razy na tydzień t. j. we środę i w sobotę w dodatku dołączane być mają.—Życzący odbierać gazetę w domu, płacą o 1 Złp. więcéj kwartalnie.

Nro 1970 *Praes.*

OBWIESZCZENIE.

Z powodu trwania stosunków, które wywołały nieodzowną potrzebę wydania w d. 7 Kwietnia r. b. do L. 1229 ogłoszonego zakazu wyprowadzania Austryackiéj złotéj i srebrnéj monety, na przeciąg czasu, aż do końca Czerwca t. r.—tenże zakaz pod warunkami oznaczonemi w wzmiankowaném obwieszczeniu, do końca miesiąca Lipca b. r. przedłużonym zostaje.

Takowe rozporządzenie w skutku reskryptu Wysokiego Ministeryum Skarbu z dnia 19 b. m. Nro 2152, podaje się do powszechnéj wiadomości.

Kraków dnia 23 Czerwca 1848.

Franciszek Hrabia SCHLIK
de Bassano et Weiskirchen,
C. K. Feldmarszałek-Porucznik
i Szef Cywilno-Wojskowéj Administracyi.

Wiadomości krajowe.

AUSTRYA.

Wiedeń 22 *Czerwca.* – Wczoraj z rana arcyxiążę Stefan wicekról węgierski, spieszył tędy do Insbruka. Zdaje się iż obecność tamże oskarżonego bana Kroacyi w związku jest z podróżą wicekróla. Ban do dnia 19 b. m. nie miał u Cesarza posłuchania, gdyż mu oświadczono, iż tylko w obecności węgierskiego ministra xięcia Esterhazego przyjętym być może. Dzisiejsza processya Bożego Ciała odbyła się w największym porządku.

(G. Wr.)

— *Dnia* 23 *Czerwca.* —

Wczorajszéj processyi Bożego Ciała, zbywało naturalnie nadworskim blasku, lecz natomiast gwardya narodowa nadzwyczaj licznie się zebrała. Dziwną jest rzeczą, że żaden z ministrów nie miał w niéj udziału, gdy tymczasem prezes komitetu bezpieczeństwa Dr. Fischof, chociaż starozakonny, szedł tuż za baldachimem, gdzie zwykle idzie Cesarz. Arcybiskup Milde dał dowód roztropności, celebrując przy tym obchodzie.

— *Dnia* 24 *Czerwca.* —

Na onegdajszém posiedzeniu komitetu bezpieczeństwa postanowiono założyć protestacyą przeciw ubliżającemu przyjęciu, jakiego doznali deputowani komitetu od x. Windischgrätz w Pradze i przyjęto wniosek następujący: „Xiążę Windischgrätz który swojém postępowaniem ubliżył całéj gwardyi narodowéj wiedeńskiéj, aresztowaniem zaś deputowanych komitetu postąpił przeciwko prawu narodów, winien być zmuszonym do zadość uczynienia i przeproszenia, oraz ogłoszenia tegoż rozkazem dziennym całemu wojsku swojemu." Mówiono: iż minister Pillersdorff który podpisał paszporta deputacyi równie głęboko jest obrażony.

Dzisiaj ma tu przybyć arcy-xiążę Jan dla objęcia spraw rządowych, skutkiem czego nastąpi samo z siebie rozwiązanie komitetu bezpieczeństwa.

(D. P.)

— *Dnia* 25 *Czerwca.* —

J. C. W. arcyxiążę Jan przybył tu wczoraj z Innsbrucka i wysiadł w zamku cesarskim, dla zastąpienia miejsca N. Cesarza przy otwarciu sejmu ustawodawczego i kierowania na zasadzie pełnomo-

enictwa sprawami państwa w imieniu Cesarza, aż do powrotu N. Pana. *(G. Wiéd.)*

W skutku obiegającéj pogłoski, iż Lombardya podobnie jak Wenecya zażądała interwencyi francuzkiéj w sprawie włoskiéj, papiery spadły na giełdzie wczorajszéj.

Dzisiejsze wiadomości z Zagrabia są nader niepokojące. Wieść o odwołaniu Bana Jellachich wywołała niepospolite wzburzenie.

Z Werony donoszą pod d. 20 b. m., że marszałek Radetzki ciągle tam zostaje. 7 batalionów wysłano z Wicenzy do Schio, a z Werony jeden batalion ku Rivoli. Niespodziana wśród obecnych okoliczności wiadomość o zawieszeniu broni, niepomyślne na wojsku sprawiła wrażenie. Karol Albert od 10 dni nieczynny, znajduje się w Villafranca.

Z Treviso 21 b. m donoszą, że feldm. d'Aspre przybył do Padwy — a feldm. Welden zostaje w Mestre. W Wenecyi wielkie panuje zamieszanie. Tamtejszy konsul francuzki na prośbę rządu tymczasowego wziął na siebie pośrednictwo w traktowaniu o interwencyą Francyi. — Z Tryestu donoszą, że flota sardyńska znowu stanęła w tamtejszéj przystani.

Z Pragi donoszą że Faster, xięciem czeskim przezwany, który w ostatnich wypadkach wielką grał rolę, został ujęty i jako niewolnik do Pragi dostawiony. Aresztowania trwają tam ciągle. Nadzwyczaj ciekawe są zeznania niektórych z więźniów mianowicie hr. Villani. Aresztowano także kilku księży, między nimi trzech franciszkanów. Zresztą panuje spokojność. (G w. W.)

Innsbruk 20 *Czerwca.* — Arcyxiążę Jan wczoraj wieczór wyjechał ztąd do Wiédnia jako namiestnik Cesarski. Przy audyencyi pożegnalnéj obecnych tu członków kongresu, przemówił do nich w sposób rozrzewniający: wyjeżdża on niechętnie ale posłuszny rozkazom Cesarskim pełen niespokojności o przyszłość. Ale cokolwiekby zajść miało. i choćby Tyrolu nie miał więcéj oglądać, zarządził już, aby jego zwłoki tam były pochowane. Syn jego młody hr. Meran który już teraz Tyrol zamiłował, kiedyś zamieszka w tym kraju i poświęci mu siły swoje. *(D. P.)*

Wiadomości zagraniczne.

PRUSSY.

Berlin 22 *Czerwca.* — Gdy pogłoski o obsadzeniu wojskiem rossyjskiéj granicy coraz są groźliwsze, i nasze stosunki zagraniczne nieszczesna ukrywa tajemnica, przeto wielu deputowanych prosiło usilnie prezesa Milde aby już na jutro zwołał zgromadzenie choćby tylko dla tego, aby obiegającym wieściom na drodze urzędowéj było zaprzeczoném. Wszystkie kluby tutejsze odbywają dziś wieczór w zakładzie pod namiotami wielkie zgromadzenie ludowe. Obawiają się aby tu nie było ogłoszoném i wprowadzoném prawo doraźne za pierwszym rozruchem jakiby się zdarzył.

Mówią że p. Hansemann usiłuje złożyć następujące ministeryum: prezes rady Hansemann, finansów Beckerath, spraw wewn. Róbertus, spraw zagran. Schleinitz, min. wojny Schreckenstein, oświecenia Auerswald, sprawiedliwości Bornemann, robót publicznych Patów. Utrzymują również, iż program p. Hansemana zasadza się na uznaniu Rewolucyi i cofnięciu projektu konstytucyi.

Oficerowie przybyli tu z Poznania zapewniają, że Rossyjscy emissaryusze wielki wpływ wywierają pieniądzmi i obietnicami. (D. P.)

Tylża 16 *Czerwca.* Wczoraj na skutek opowiadania pewnego podróżnego obiegała pogłoska, że Rossya z powodu posuwania się pruskiéj armii w Szleswiku wypowiedziała Prusom wojnę. Komendant Torunia miał pokazać zgromadzonemu korpusowi oficerów list prywatny od komenderującego przy granicy jenerała rossyjskiego z wiadomością, iż urzędowe wypowiedzenie wojny z strony Rossyi wkrótce nastąpi. Rzecz naturalna iż wieść tę przyjęto z powątpiewaniem, zdaje się jednak iż nadchodzące z Królewca, Wrocławia, Torunia i t. d. wiadomości na czemś więcéj polegać muszą jak na prostéj pogłosce. Pomiędzy żołnierzami rossyjskiemi panuje duch bardzo ochoczy do boju. Mówią oni iż pójdą do Prus aby uwolnić króla którego buntownicy trzymają w wiezieniu. (G. Wr.)

FRANCYA.

Podajemy poniżéj w treści projekt konstytucyi przedstawiony zgromadzeniu Narodowemu, w całości zaś poprzedzający go wykład obowiązków i praw człowieka:

„W obliczu Boga i w imieniu ludu francuzkiego zgromadzenie Narodowe ogłasza i stanowi co następuje:

Wykład praw i obowiązków człowieka.

Art. 1) Obowiązki człowieka w towarzystwie ograniczają się na poszanowaniu konstytucyi, posłuszeństwie prawu, bronieniu ojczyzny, dopełnianiu obowiązków familijnych i braterskiém wykonaniu téj zasady: Nie czyń drugiemu co nie chcesz aby tobie czyniono; a co chcesz aby ludzie dla ciebie czynili, to czyń dla nich.

2) Konstytucya zapewnia wszystkim obywatelom wolność, równość, bezpieczeństwo, oświecenie, pracę, własność i pomoc.

3) Wolność zasadza się na prawie działania: zgromadzania się spokojnie i bez broni; ztowarzyszania się; zanoszenia petycyj; odprawiania obrządków swego wyznania, objawiania swoich myśli, swoich opinij na drodze druku lub innéj. Używanie praw tych nie ma innych granic jak tylko prawa i wolność drugich lub bezpieczeństwo publiczne.

4) Równość zasadza się na zniesieniu wszelkich tytułów i przywilejów urodzenia, klassy lub kasty, na przypuszczalności każdego do wszelkich urzędów publicznych, bez innych względów jak tylko na cnotę i zdolności; oraz na uczestnictwie równém wszystkich obywateli w ciężarach i korzyściach towarzystwa.

5) Bezpieczeństwo zasadza się na opiece osoby, familii, mieszkania praw i dóbr każdego członka towarzystwa.

6) Prawo oświecenia jest to prawo służące wszystkim obywatelom odbierania bezpłatnie od pań-

stwa wychowania zdolnego rozwinąć władze fizyczne, moralne i umysłowe.

7) Prawo pracy jestto prawo służące każdemu człowiekowi do życia pracowitego. Towarzystwo winno środkami któremi rozporządza, i które zostaną z czasem uorganizowane, dostarczać sposobności do pracy ludziom zdrowym którzy na innéj drodze wynaleźć jéj nie mogą.

8) Własność zależy na prawie korzystania i rozporządzania swojemi dobrami, owocami własnéj pracy, inteligencyi i przemysłu.

9) Prawo pomocy jestto prawo służące opuszczonym dzieciom, słabym i starcom do otrzymania od państwa sposobu do życia.

Konstytucya.

Rozdział I. O wszechwładztwie ludu. Stanowi iż, Francya jest rzecząpospolitą demokratyczną, jedną i nierozdzielną, któréj zasadą jest wolność, równość i braterstwo.

Rozdział II. O władzy prawodawczéj, mającéj się składać z jednego zgromadzenia przez lud wybranego. Podstawą wyborów jest ludność. Liczba reprezentantów ludu wynosić będzie 750 licząc w to Algeryą i Kolonie. Liczba ta podniesioną będzie do 900 ile razy zajdzie potrzeba przejrzenia konstytucyi. Głosowanie jest bezpośrednie i powszechne. Są wyborcami wszyscy Francuzi mający lat 21 skończonych i używający praw cywilnych i politycznych. Są obieralnymi na deputowanych wszyscy Francuzi mający lat 25 skończonych i będący w tychże praw używaniu. Zgromadzenie wybraném jest na 3 lata. Jest ono nieustającém, i tylko na 3 miesiące najwięcéj odroczyć się może.

Żadne prawo ani dekret oprócz przypadków naglących, nie będzie mogło być stanowczo uchwaloném, jak tylko za trzechkrotném onegóż odczytaniem w izbie, w ustępach czasu najmniéj 10dniowych. Członkowie zgromadzenia Narodowego pełniący jakiekolwiek urzędowanie, będą zastąpieni przez czas zasiadania na sejmie, i płacy do urzędów przywiązanéj pobierać nie będą. Wyjmują się od tego prawidła: ministrowie, prokuratorowie generalni paryscy, prefekt policyi, mer paryzki. Każdy zastępca ludu pobierać będzie płacę, któréj mu się zrzec nie wolno.

Rozdział III. O władzy wykonawczéj stanowi, iż ta zostawać będzie w ręku mianowanego przez lud prezydenta rzeczypospolitéj francuzkiéj. Aby zostać prezydentem potrzeba być rodowitym francuzem i mieć lat 30 skończonych. Prezydent wybranym zostaje przez powszechne głosowanie, bezwzględną głosów większością. Jeśli nikt nie ma większości bezwzględnéj, wtedy zgromadzenie Narodowe wybiera na prezydenta jednego z 5 kandydatów najwięcéj głosów mających, większością bezwzględną. Prezydent wybranym zostaje na 4 lata. Obowiązkiem jego czuwanie nad wykonaniem prawa. Rozporządza wojskiem, lecz niém osobiście dowodzić nie może. Nie może rozwięzywać ciała prawodawczego. Corocznie zdaje mu sprawę ze stanu interesów. Zawiéra traktaty które jednak sankcyonowane być muszą przez zgromadzenie Narodowe. Służy mu prawo ułaskawienia na wniosek ministra sprawiedliwości i w porozumieniu z Radą stanu. Ogłasza prawa w imieniu ludu francuzkiego. Mianuje i oddala ministrów, a razem z tymi mianuje agentów dyplomatycznych i wyższych urzędników. Prezydent i ministrowie są odpowiedzialni, i mają prawo zasiadania na zgromadzeniu Narodowém. Prezydent pobiera pensyą roczną 600,000 franków. Zgromadzenie Narodowe mianuje również wiceprezydenta Rpltéj na przedstawienie prezydenta, i na czas lat czterech.

Rozdział IV. O Radzie stanu. Rada stanu składać się będzie z 40 przynajmniéj członków pod przewodnictwem wiceprezydenta rzeczypospolitéj. Członkowie rady stanu wybrani zostają przez zgromadzenie Narodowe na 3 lata w pierwszym miesiącu każdego peryodu sejmowego. Rada stanu redaguje projekta do praw które rząd przedstawia sejmowi, i czuwa nad biegiem administracyi departamentowéj i municypalnéj. Prezydent i wiceprezydent Rpltéj po upływie swojego urzędowania są z prawa członkami Rady stanu.

Rozdział V. O administracyi wewnętrznéj stanowi iż obecny podział Francyi tylko na drodze prawa będzie mógł być zmienionym. Władze admin. każdego departamentu są: prefekt, rada ogólna, trybunał administracyjny, 2) w każdym okręgu pod-prefekt, 3) w każdym kantonie rada złożona z merów wszystkich gmin, 4) w każdéj gminie mer, adjunkci i rada minicypalna.

Rozdział VI. O Władzy sądowéj stanowi, iż sądownictwo odbywa się w imieniu ludu, i publicznie; sprawiedliwość wymierza się bezpłatnie. W sprawach karnych miejsce ma sąd przysięgłych.

Rozdział VII. O sile zbrojnéj stanowi, iż każdy francuz obowiązany jest do służenia w wojsku i zastępstwo miejsca nie ma. Gwardyą Narodową składają wszyscy obywatele zdatni do noszenia broni a niewchodzący w skład czynnéj armii.

Rozdział VIII. O rękojmi praw. Stanowi że kara śmierci, konfiskata i niewolnictwo znoszą się na zawsze równie jak cenzura. Wolność wyznań i nauczania, nietykalność mieszkania zostaje zapewnioną.

Rozdział IX. traktuje o rewizyi konstytucyi.

Rozdział X. zawiera rozporządzenia przechodnie.

Paryż 21 Czerwca. — W tych dniach rozpoczynają się w Tuilleryach zmiany i ulepszenia, które mają ten pałac przemienić na siedlisko zgromadzenia narodowego.

Patrie donosi, iż komisya wykonawcza obecnie zatrudnia się pochwyceniem środków do ostatecznego wygnania z kraju Ludwika Napoleona.

(P. S A.)

— *Dnia 22 Czerwca.* —

Zapewniają, iż przedstawienie projektu mobilizowania 300.000 gwardyi narodowéj, wielkie sprawiło wrażenie w tutejszém ciele dyplomatyczném, które zleciło p. Brignole Sales posłowi sardyńskiemu, aby zażądał od ministra spraw zagranicznych wytłumaczenia tego kroku, zdającego się wyjaśniać z strony Francyi zamiary, niezgodne bynajmniéj z zasadami pokoju, o jakich zapewniała nie dawno inne gabinety. P. Bastide nie wahał się odpowiedzieć p. Brignole Sales, że zamiary rządu te same

są teraz co i pierwéj. Francya chce pokoju i chce go szczérze, obowiązkiem rządu jest wszakże przewidywać wszelkie ewentualności i być gotowym do stawienia im czoła. Mobilizacya gwardyi narodowéj jest środkiem ostrożności, który nie powinien żadnéj wzbudzać obawy, gdyż żadnych nie ukrywa tajnych zamiarów. Bez wątpienia gdyby Francya była do tego zmuszoną, umiałaby z energią utrzymać praw swych poszanowanie, nie będzie jednak ani wyzywać ani zaczepiać.

Wyjaśnienie to udzielił p. Brignole Sales swoim kollegom.

Położenie Polski a szczególniéj W. Xięstwa Poznańskiego, mając prawo do powszechnych sympatyj, zasługuje również na uwagę gabinetów. Wiadomo, iż W. Xięstwo Poznańskie podzielone zostało przez rząd pruski na dwie części, polską i niemiecką. Zapewniają, że gabinet francuzki poczynił przedstawienia gabinetowi berlińskiemu względnie tego podziału, będącego zgwałceniem prawa narodów i uroczystych zobowiązań. *(D. P.)*

ANGLIA.

Londyn 20 Czerwca. Chronicle donosi, iż spodziéwany jest w Londynie pan Hummelauer z Wiédnia, z żądaniem interwencyi Anglii w sprawie włoskiéj, na rzecz jednego z Arcyxiążąt, aby tenże stanął na czele Włoch w miejsce Karola Alberta.

W Norwich w d. 17 b. m. zaszły niespokojności, spowodowane przez aresztowanie żebraka. (G. Wr.)

Donoszą z Irlandyi, iż tamże stronnictwo o powstaniu zamyślające, codziennie się więcéj organizuje. W samym Dublinie jest 40 klubów, każdy po 300 członków, razem przeto 12,000 ludzi, którzy przynajmniéj raz zgromadzają się razem w tygodniu, dla ćwiczenia się w broni. *Presse* także ciągle działa w duchu podburzającym. (P. S. A.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Od dnia 26 do dnia 27 Czerwca.

X. Wołoszynowicz Atanazy, z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Pogonowski Wincenty, do Galicyi.

Doniesienia Urzędowe.

Ner 6621.

OBWIESZCZENIE.

Ces. Kr. Urząd Cyrkularny Krakowski podaje do powszechnéj wiadomości, iż na dniu 30 Czerwca r. b. o godzinie 10téj z rana w Biórze Urzędu Cyrkularnego w gmachu S. Piotra pod L. 106 w gminie I. M. rozpocznie się publiczna głośna *in plus* licytacya na wypuszczenie w trzechletnią dzierżawę (od dnia 1 Lipca 1848 roku, do ostatniego Czerwca 1851 r.) propinacyi we wsi Przegorzałach w Dtcie Liszki leżącej do Kollegiaty WW. SS. należącéj, pod następującemi warunkami:

1) Czynsz roczny w dwóch ratach z góry dnia 1 Lipca i 1 Stycznia płacić się mający, ustanawia się na pierwsze wywołanie w summie jaka w ostatnich trzech latach płaconą była to jest złotych polskich 660.

2) Chęć licytowania mający złożą *vadium* w kwocie złotych polskich 330.

3) Najwięcéj czynszu rocznego ofiarujący doliczy do *vadii* taką kwotę, jaka do wyrównania półrocznego czynszu wypadnie na kaucyą, która do C. K. Kassy Poborowéj złożona, po ukończonéj dopiéro dzierżawie zwróconą zostanie, po potrąceniu należytości i pretensyj w ciągu dzierżawy trzechletniéj i z niedotrzymania kontraktu wyniknąć mogących.

4) Dzierżawca zobowięzuje się utrzymywać budowle w takim stanie, w jakim mu protokularnie oddane będą, z zastrzeżeniem wynagrodzenia wynikłych z zaniedbania wszelkich szkód.

5) Dzierżawca podda się exekucyi i decyzyom administracyjnym, bez odwoływania się do drogi sądowéj.

6) Koszta stempla i spisania kontraktu z prywatnym podpisem do dzierżawcy również należéć będą.

Od licytacyi téj Starozakonni na mocy istniejących przepisów wyłączonemi zostają.

Z C. K. Urzędu Cyrkularnego.

Kraków dnia 20 Czerwca 1848 r.

Terlecki,
C. K. Komiss. Cyrk.

(3r.)

Nr. 3,033.

CESARSKO KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ

Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wzywa mogących mieć pretensye do Jana Wojciechowskiego z tytułu sprawowanych przez niego obowiązków Woźnego przy Sądzie Pokoju Okręgu Krzeszowickiego, aby z takowemi w przeciągu miesięcy trzech do Trybunału zgłosili się, po upływie bowiem terminu tego, wydanie kaucyi w kwocie złotych polskich 200 w Depozycie Sądowym znajdującéj się, zarządzoném zostanie.

Kraków dnia 12 Maja 1848 r.

Sędzia Prezydujący
J. *Pareński.*

(2r.) Z. Sekretarz P. *Burzyński.*

Jutro z powodu uroczystego święta Gazeta Krakowska nie wyjdzie.